

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto din 40.—, za pol leta din 20.—, za četrt leta din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštnino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščence in upokojence

M. S.:

Naše organizacije

Skrajni čas je že, da se odpravi § 76. uradn. zakona

Do uveljavljanja sedanjega uradniškega zakona je bilo organizacijsko življenje med državnimi uslužbenci in upokojenci še dosti živahno. Ni je bilo skoro službene panoge, ki ne bi bila imela lastne organizacije, v kateri so bili včlanjeni z enakimi pravicami in dolžnostmi aktivni in upokojeni pripadniki dotične stroke. Večina teh društev je bila združena v velikih osrednjih organizacijah, ki so delovale na ozemlju vse države. Centralistično stremeljenje le-teh je kmalu vse te krajevne organizacije spremenilo v podružnice ali sekcije osrednjega društva, ki je vsaj na papirju vodilo organizacijsko gibanje za vso stroko. O zelo dvomljivi koristnosti takih centraliziranih organizacij tod ne bomo razpravljali, gotovo je le to, da so tudi množičnost naša necentralizirana stanovska in strokovna pokrajinska oz. krajevna društva prav živahno in tudi uspešno delovala poleg vsedržavnih.

Vzroki za to, da so se ustanovljale in delovale mnoge take krajevne, številčno sicer šibke, po iniciativnosti in volji do dela pa prav živahne organizacije, je bil ta, da se v posameznih upravnih panogah pripadniki dotične stroke, zlasti v nekaterih južnejših delih države nikakor niso hoteli organizirati — zakaj, ni bilo vselej pojasnjeno. Morebiti zaradi splošnega nezanimanja za stanovske zadeve, morebiti tudi zaradi odpora in nasprotovanja višjih, ki so videli v vsakem poskusu združevanja uslužbencev novotarijo in nevarnost za službo, morebiti je bilo krivo tudi nezaupanje nasproti »prečanom«, ki so v prvi vrsti delovali na organizacijskem polju.

Vse te, oziroma vsaj pretežno večino teh osrednjih združenj in raznih pokrajinskih organizacij je zbral pod svoje okrilje kot članice nekdanji Glavni savez državnih činovnikov i službenika v Beogradu. V ti osrednji zvezi je bila včlanjena tudi Zveza drž. nameščencev in upokojencev za Slovenijo, ki je delovala pod različnimi imeni od začetka naše države v Ljubljani. V ti ljubljanski Zvezi so bile včlanjene skoro vse organizacije državnih uslužbencev in upokojencev, kar jih je delovalo v Sloveniji, in to samostojne pokrajinske organizacije, kakor tudi sekcije ali poverjenišтва vsedržavnih združenj, ki so delovala pri nas. Od večjih strokovnih društev niso bili včlanjeni edino le železničarji, za katere so veljali posebni predpisi zakona o drž. prometnem osebju.

Temu živahnemu organizacijskemu udejstvovanju je storil sedanjí uradniški zakon konec. V znanem § 76. u. z. so stroge določbe, ki so dodobra zatrlé dotedanje organizacijsko gibanje in ki še zdaj onemogočajo vsak svobodnejši razmah na tem polju. Ta predpis je tem usodnejši, ker načeloma dovoljuje samo po eno vse državno strokovno društvo za vsako stroko, v kateri pa ne smejo biti niti združene razne uslužbenske vrste nameščencev dotične stroke, niti ne smejo biti izvoljeni za odbornike upokojenci dotične stroke. Prepovedana so torej vsa strokovna društva, ki bi hotela delovati samo na določenem ozemlju države. Za isto stroko in za isto vrsto uslužbencev sme biti samo po eno društvo za vso državo, ne sme biti pa ne pokrajinskega, ne verskega ali plemenskega značaja. Najhujša je pa prepoved, da društva raznih strok ne smejo ustanavljati med seboj zvez za skupno delovanje. Za vsak sporazumen nastop raznih organizacij je potrebna posebna dovolitev pristojnih ministrov.

Ker je § 345. u. z. kategorično predpisoval, da se morajo v treh mesecih od uveljavljanja novega uradniškega zakona prilagoditi vsa obstoječa združenja predpisom § 76. u. z., in ker mnogim društvom ni bilo mogoče izvesti tega, ker niso mogla izpolniti navedenih pogojev, je do poletja l. 1931. bilo veliko število strokovnih organizacij prisiljeno, da likvidira in sklene razid društva. Tako je v Sloveniji morala prenehati z delovanjem tudi Zveza državnih nameščencev in upokojencev, z njo pa tudi veliko število različnih strokovnih organizacij. Mnoge stroke, ki so imele prej svoja že dolgo časa uspešno delujoča strokovna društva, so ostale brez organizacije. Večinoma se je delovanje teh pokrajinskih društev omejevalo na človekoljubne in socialne naloge, gojila so pa tudi duha stanovske solidarnosti in družabnosti, mnoga izmed njih so pa skrbela tudi za strokovno izpopolnjevanje članstva, zlasti naraščaja. Nekatera so zbrala precejšnje premoženje v obliki raznih posmrtnih ali podpornih skladov. Z uveljavljenjem § 76. u. z. je vse to delovanje bilo ustavljeno in onemogočeno.

Določbe navedenih paragrafov predstavljajo torej za nas veliko in važno omejevanje pravice do združevanja. Naša ustava jamči slehernemu državljanu načelno pravico svobodnega združevanja, le za državne uslužbence in upokojence velja že nad sedem let izjemni zakonski predpis, ki jih v ti splošni državljanski svobodni občutno omejuje.

Člen 13. ustave kraljevine Jugoslavije od 3. sept. 1931. pravi: »Državlani imajo pravico združevanja, zborovanja in dogovarjanja v mejah zakona«. Ta določba ustave velja še danes.

Vsem stanovom v državi je dovoljeno, da po svoji volji in v okviru društvenega zakona ustanovljajo stanovska ali strokovna društva, ki imajo ob splošnih zakonskih pogojih pravico do delovanja po odobrenih pravilih. Za nekatere stanove je tako združevanje celo posebej z zakonom urejeno, edino mi ne smemo ustanavljati organizacij s popolnoma strokovnimi in stanovskimi cilji, razen pod pogoji § 76. u. z., ki mnogokrat naravnost onemogočajo ustanovitve in uspešno delovanje takih društev.

Od kod to nezaupanje? S svojim dotedanjim delovanjem so organizacije drž. nameščencev in upokojencev gotovo dokazale dovolj patriotskega duha, spoštovanja in razumevanja državljan-skih dolžnosti, tako da ni bilo povoda za take izjemne predpise. Tudi po letu 1931. se stanje ni spremenilo. Delo naših organizacij je brez dvoma v vsakem oziru, zlasti pa kar se tiče domoljubnosti in spoštovanja ter izpolnjevanja državnih zakonov, brez slehernega očitka. Saj bi bilo vendar absurdno, če bi državni uslužbenci, predstavitelji in nosilci državnega reda in ugleda, sami v svojih organizacijah ne spoštovali zakonov, katere v službi izvajajo. Sicer je pa — kakor za vse druge organizacije — tudi za naše mogoče enako uspešno nadzorstvo, ki ga dovoljuje društveni zakon in ki daje oblastvom možnost, v kali odpraviti vsako nepravilnost ali protizakonitost, ki bi jo društva zagrešila.

Pomisliti pa moramo tudi, da državi oz. vladi ne more biti vseeno, kako se težnje in zahteve državnega uslužbenstva izražajo: javno na društvenih zborovanjih, z organizacijskimi spomenicami, v stanovskih glasilih vselej torej na viden in zakonit način, ki ga je mogoče v vsakem primeru

nadzirati — ali pa prikrito, podtalno. Za delavce je bila s posebnim zakonom celó uvedena ustanova delavskih zaupnikov, ki zastopajo delavske interese nasproti podjetnikom, ustanovile so se delavske zbornice, enako kot kmetijske in že prej trgovske. Čeprav v celoti ni mogoče primerjati našega razmerja do države z obojima delavca nasproti podjetniku, je vendar mogoče opravičeno trditi, da je tudi naše javnopravno razmerje utemeljeno mimo zakonskih podlag predvsem na

vzajemnem zaupanju in na načelu: zvestobo za zvestobo!

Zato bi bilo ne le v interesu drž. uslužbencev in upokojencev, da se jim dovoli neovirano strokovno in stanovsko združevanje po predpisih in pogojih splošnega društvenega zakona, temveč bi bila taka rešitev gotovo v veliko in trajno korist države in službe sploh. Čas je že, da se § 76. u. z. odpravi, ker je izkušnja pokazala, da je bilo nezaupanje, iz katerega se je ta izjemna določba rodila, neutemeljeno.

Ali je služba pri OUZD samoupravna?

Važna načelna odločba drž. sveta

V raznih oddelkih državnega sveta so vprašanje, ali je služba pri osrednjem uradu za zavarovanje delavcev (Os. u. z. d.) smatrati kot samoupravno službo v smislu uradniškega zakona oz. pokojnino od istega urada kot samoupravno pokojnino, različno razlagali. V nekem primeru je bila nekemu drž. upokojencu, ki je bil v nekem okrožnem uradu za zavarovanje delavcev (OUZD) zaposlen kot uradnik v službi s pravico do pokojnine, zato drž. pokojnina ustavljena za toliko časa, dokler bo v ti samoupravni službi. Državni svet je razsodil v dotičnem primeru, da služba pri OUZD res predstavlja oviro za sočasno prejetje drž. pokojnine, ker gre za samoupravno službo.

V nekem drugem primeru je pa imela neka državna osebna upokojenka pravico po umrlem možu do rodbinske pokojnine od Os. u. z. d. Upravno oblastvo je odločilo, da se mora upokojenka odločiti za eno izmed obeh pokojnin, ker obeh hkrati ne more prejemati. Na tožbo upokojenke je drž. svet zastopal stališče, da Os. u. z. d. ni samoupravno telo v smislu ustave in zakonov o samoupravi, temveč javna ustanova, ustanovljena po načelu samouprave, radi česar dotična pokojnina ni samoupravna in tudi ne ovira sočasno prejetje drž. pokojnine. Da se to nesporno razčisti, je bilo vprašanje predloženo splošni seji državnega sveta dne 22. marca 1938., ki je pod št. 7729/38 odločila tako-le:

»V prvotnem besedilu § 132. u. z. so bili določeni štirje primeri, v katerih drž. upokojenec izgubi pravico do osebne pokojnine. Z določbo 6. točke § 80. fin. zakona za 1933/34. je bila dodana še 5. točka, po kateri izgubi upokojenec pravico do osebne pokojnine, z vstopom v samoupravno službo v zvanju, ki dajejo pravico do pokojnine, dokler služba traja. Če dobi takšen uslužbenec pokojnino tudi od samouprave, ne more dobivati obeh pokojnin, marveč ima pravico izbire. Ta določba fin. zakona je postala, ker je dodana kot peta točka § 132. u. z., sestavni del uradn. zakona, zaradi česar se mora tudi razlagati v zvezi z ostalimi določbami tega zakona. Oziroma se na to, se mora prvenstveno po smislu določb urad. zakona ugotoviti, kaj je v takem primeru smatrati kot samoupravno službo, oz. kot pokojnino od samouprave.

Po 5. točki § 116. tega zakona, ki stoji ravno med določbami o pokoj-

ninah, »se uslužbencu, ki izpolni pogoje iz § 113., za odmero količine pokojnine priznava po dejanskem trajanju tudi čas, prebit v samoupravni službi banovin, kakor tudi čas, katerega so uradniki prebili v samoupravni službi sploh v zvanjih, za katera se zahteva fakultetska izobrazba...« Služba, ki se po tem predpisu nedvomno smatra kot samoupravna, je služba pri banovinah. To pa ravno kaže, da so tod mišljene samo teritorialne samouprave, oz. tiste, ki so edine navedene v ustavi (čl. 88. do 97.), to so pa banovine in občine. Ker se pa služba pri njih načeloma priznava za državno pokojnino, je logična posledica tega, da aktivna služba pri takih samoupravah izključuje sočasno prejetje drž. pokojnine. Obratno pa, kolikor se neka služba ne priznava za drž. pokojnino, ne bi bilo razloga — sicer pa tudi ni nikjer takega predpisa, — da bi taka služba preprečevala prejetje drž. pokojnine. Po istem načelu se sprejemanje pokojnine od ustanove, pri kateri se služba ne priznava za drž. pokojnino, in sočasno prejetje državne pokojnine med seboj ne izključujeta.

V primeru, ki se obravnava, gre za službo pri OUZD. Po §§ 124. in 132. zak. o zav. delavcev, sta osrednji urad oz. okrožni urad za zavarovanje delavcev javni ustanovi, ustanovljeni po načelu samouprave. Ni dvoma torej, da so to javne ustanove s samoupravnimi znaki. Toda nista to samoupravi v smislu ustave, ker nista teritorialni, niti je služba pri njih samoupravna služba v smislu 5. točka § 116. u. z., in tudi ni sporno, da se ta služba ne priznava za državno pokojnino po tem predpisu. Posledica nepriznavanja te službe za državno pokojnino je pa ta, da služba pri Os. u. z. d. oziroma pri OUZD ne preprečuje sočasne prejetja državne pokojnine, niti se državna pokojnina in pokojnina od teh uradov druga drugo izključujeta.

Zato je splošna seja drž. sveta izdala pod št. 7729 dne 22. marca 1938. to-le

ODLOČBO
o razumevanju 5. točke § 132. uradniškega zakona:

»Služba pri osrednjem uradu za zavarovanje delavcev oz. pri okrožnih uradih kot njegovih organih, ni samoupravna služba v smislu 5. točke § 132. u. z., pokojnina pridobljena pri osrednjem uradu in njegovih organih pa ni pokojnina od samouprave v smislu istega predpisa.«

Učiteljski stanovski obračun

II.

Po predsednikovem poročilu, katero smo zadnjič prinesli v obširnem izvlečku, je občni zbor ljubljanske sekcije JUU po izvršenih običajnih formalnostih začel dne 11. julija obravnavati tajniško poročilo. Obravnave so se udeležili številni zborovalci, iz-

med katerih so posamezni neugodno kritizirali delo odbora, drugi so pa živahno branili prizadevanja in uspehe organizacije in odbora. Končno je postal predsednik g. Metod Kumelj še izjavo, da poročila za uspeh ne more dati nikoli nihče, tudi noben odbor ne, pač pa more dati poročilo za delo.

Načelno se je dotaknil tudi vprašanja stanovske morale in stanovske vzgoje članstva.

Ko je bilo blagajniško poročilo odobreno, so sledila poročila raznih odsekov, ki so jih izvolili zborovalci, da so obravnavali posamezne skupine vprašanj. Izvoljenih je bilo 12 odsekov. V naslednjem bomo navedli samo nekatere, tudi za splošno važne sklepe odsekov.

Odsek učiteljc je ponovil zahtevo, naj se izenačijo prejemki poročnih učiteljc z ostalimi, ker je krivično in nemoralno ter v škodo delu, če je del učnih moči slabše plačan od drugih, čeprav opravljajo enako delo. Odsek učiteljc je izdelal statistiko, ki kaže, da so rojstva v družinah omoženih učiteljc v zadnjih letih zelo redka in znašajo na družino komaj 0.06 %, kar je posledica občutno nižanj prejemkov zaradi zmanjšanja rodbinskih doklad, stanarine in kuriva. Delni celibat za učiteljc naj se odpravi, ker omejuje temeljne državljanske pravice prizadetim. Na učiteljskih naj se pouk tako preuredi, da bodo učitelji poučeni o gospodarstvu in zadržanju, učiteljice pa tudi o gospodinjstvu in negi dojenčkov. Na učiteljska naj se sprejemajo moški in ženske v enakem številu, tudi naj se ne ovira absolventom meščanskih šol dostop na učiteljska. Na mešanih šolah naj bodo upraviteljska mesta dostopna tudi učiteljicam. Učiteljicam materam, ki imajo več kot tri otroke, naj se po 20 službenih letih omogoči na prošnjo upokojevanje.

Odsek za obmejno šolstvo je sprejel pravilnik za obmejno in manjšinsko šolsko delovanje. Pri vpisih dijakov v srednje šole naj se upošteva narodnost, kakor je navedena v učenčevem ljudskošolskem matičnem listu, ne pa po navedbah staršev. V Dravogradu naj se ustanovi nižja gimnazija, ker je revnemu, narodnostno ogroženemu obmejnemu prebivalstvu nemožno pošiljati otroke v oddaljene srednje šole. V obmejnih krajih naj se posveti posebna pažnost šolskim sloopjim, ker mnoga niso primerna ugledu države. V obmejnem ozemlju nam odtujujejo slovensko mladino zlasti močne tuje gospodarske sile. Zato naj v vseh narodnih zadevah nastopajo vsi sloji našega ljudstva složni in edini. Ugotoviti je takoj stanje in potrebe obmejnih šol in učiteljev. Državna meja ne sme ovirati naše skrbi za kulturno delovanje med našimi sosedskimi izven države. V narodno mešanih krajih naj se slovenski razredi, tudi če nimajo zakonitega števila učencev, ne opuščajo.

Odsek za »Učiteljski pevski zbor« je ugotovil, da je ta zbor važna kulturna ustanova, ki je učiteljstvu prinesla že mnogo zasluženega priznanja. Pevski odsek bo sodeloval pri zbiranju narodnega folklornega blaga. Skušal bo združiti v skupno sodelovanje vse učiteljske zборе v naši državi, prav tako bo skušal izvesti skupno organizacijo vseh mladinskih zborov. — Tudi v bodoče bo izdajal glasbene pri-

ročnike za razne šolske prireditve.

Odsek za organizacijo in pravila je sklenil naj se obnovi akcija za pridobivanje še neorganiziranih tovarišev, nadaljuje naj se akcija za brezobrestno posojilo. Odsek predlaga naj se organizacija imenuje odslej »Združenje učiteljev kraljevine Jugoslavije«. Učiteljske težnje in zahteve naj se kar najbolj intenzivno razširjajo po tisku v javnosti. Odsek za tisk je sklenil, naj izhaja »Naš rod« prihodnje leto v devetih izvodih in številkah, tako da izide prva začetek septembra, knjige Mladinske matice pa v juniju. Ker je šoli odrasla mladina brez primerne branja, naj Mladinska matica skuša ugotoviti pogoje za izdajanje primerne časopisa ali podobnih publikacij. Oblastva naj z vsemi sredstvi zatrdi razširjanje »šunda«, ki se v velikih množinah širi med mladino. Izdajajo naj se realistično poučne knjižice za mladino, uvedejo naj se nagrade za naročnike in poverjenike Mladinske matice.

Odsek za učiteljske gospodarske in socialne ustanove je sklenil, da bo delo za razvoj in utrjevanje učiteljskih stanovskih in gospodarskih ustanov nadaljeval. Smatra, da le dobra gospodarska podlaga more dati organizaciji potrebno poročstvo za uspešno delovanje. Zato je treba posvetiti več pozornosti gospodarski vzgoji naraščaja.

Šolskopravni odsek je sprejel sklep, naj se učiteljstvu zagarantira stalnost v službi in na službenem mestu, naj se mu zagarantira avtomatsko napredovanje in polna pravna varnost. Ko pripravniki izpolnijo zakonske pogoje, jih je takoj prevesti v IX. skupino. — Gmotni položaj naj se nemudoma popravi in naj se izravnajo razlike med prejemki aktivnih in upokojenih, poročenih in samskih uslužbencev. Nezaopleni abiturienti naj se nastavijo. — Šola naj se loči od politične uprave. Pogoji za napredovanje v V. položajno skupino naj se omilijo, zlasti glede starosti in kvalifikacije. Po odslužitvi kadrskega roka naj se učitelji takoj avtomatsko nastavijo na bivšem mestu, vojaška služba naj se jim pa vstavi v napredovanje. Že pred selitvijo naj se službeno premeščenim nakaže predujem na selitvene stroške. Izpraznjena službena mesta naj se sproti javno razpisujejo. Nameravana redukcija šolskih razredov naj se ne izvede. Nedolžno ovadenim učiteljem naj se omogoči, da sodno zasledujejo obrekovalce. Učni načrt naj bo samó okviren. Službeni podatki o izvenšolskem delu naj se odpravijo. Razen bolnic naj brezplačne zdravniške preglede učiteljev opravljajo tudi državni in banovinski zdravniki po deželi. Učiteljem naj se prizna enkrat na leto brezplačna vožnja po vsi državi. Upokojencem naj se dovoli ugodnost trajne polovične voznine na razdalje do 60 km, namesto 20 km kakor doslej.

Končno so zborovalci sprejeli sledečo

resolucijo:

»Opolnomočeni predstavniki učiteljstva, včlanjenega v 34 okrajnih

učiteljskih društvih Jugoslov. učiteljskega združenja — sekcije za dravsko banovino, smo na VIII. banovinski skupščini v Ljubljani 11. in 12. julija 1938. razpravljali o vseh važnih vprašanjih, ki zadevajo šolo, narodno prosveto, učiteljski stan in organizacijo.

Vztrajamo na vseh dosedanjih zahtevah prosvetnega, pravnega in gmotnega značaja, ki smo jih ponovno poudarjali v dosedanjih resolucijah in sklepkih.

Poleg tega pa še ugotavljamo:

1. Nevarne sile v obmejnem in narodnostno mešanem ozemlju odtujujejo našo mladino. Pozivamo vso našo javnost, da v velikih življenjskih vprašanjih našega naroda nastopa složno v skupni fronti.

2. Učiteljstvo najbolj pozna življenje našega otroka, zato opozarja-

mo vso javnost in njene činitelje na njegov izredno težak gospodarski in socialni položaj. Potrebna je nujna pomoč, ker je v nevarnosti zdrava življenjska bodočnost našega naroda.

3. Za duševno zdravje naše mladine je nujno potrebno, da oblast prepreči z vsemi sredstvi razširjanje »šundliterature«, ki se zadnje čase vedno bolj širi med našo mladino.

4. Normalni razvoj šolstva zahteva, da se pri sprejemu na učiteljska že letos pod enakimi pogoji upoštevajo v isti meri ženski kakor moški prosilci.

Gornje ugotovitve sporočamo naši javnosti in jih predajamo v ureditev merodajnim činiteljem s pozivom, da se nujno obravnavajo in ugodno rešijo.

Soglasne zahteve železničarjev

Na zadnjem jubilejnim zborovanju UJNZB v Sarajevu so sprejeli zborovalci soglasno dvojno zahtev, ki sta: 1. **zvišanje prejemkov** prometnih uslužbencev za 40 % in 2. **izločitev prometnega proračuna** iz splošnega državnega proračuna. V naslednjem objavljamo soglasno na kongresu sprejeto

resolucijo:

»Na XX. državnem kongresu Združenja jugoslov. narodnih železničarjev in brodarjev, ki je bil v dneh 15., 16. in 17. julija v Sarajevu, se je po vsestransko preizkušenih in neizpodbitnih dejstvih in dokazih ugotovilo to-le:

Združenje jugoslov. narodnih železničarjev in brodarjev, ki se je takoj po osvoboditvi in zedinjenju ustanovilo v zgodovinskem Sarajevu z namenom, da pomaga pri ureditvi razmer na jugoslovanskih železnicah in ladjah v korist nujnih potreb narodne države, je doseglo, da je obvarovalo jugoslovanski značaj železničarjev in mornarjev in da je svoje člane popolnoma osvobodilo razdiralnega mednarodnega vpliva. Ta cilj je združenje doseglo navzlic mnogoštevilnim in vsestranskim oviram s strani organizacij mednarodnega značaja.

Od tega dne so v 20 letih svojega naporega in požrtvovalnega dela železničarji in mornarji mogli promet v naši državi dvigniti na sedanjost zavidljivo stopnjo, kar potrjujejo mnogoštevilna priznanja tujih strokovnjakov in vseh domačih činiteljev.

Naši železničarji in mornarji so se dvajset let svojega dela ob vsaki priliki, te so bile pa zelo pogoste, kadar so državne potrebe to zahtevale, odrekli tudi najnižjim svojim zahtevam za izboljšanje slabega gmotnega položaja samo zato, da bi uresničili svojo zaobljubo: pravilno funkcioniranje prometa, ki nosi državi dohodke.

Dvajset let takega dela, medtem ko so se odrekli tudi najskromnejšim življenjskim zahtevam, so železničarji in mornarji opravljali svojo težavno in naporno službo v veri, da se bodo njihove upravičene zahteve glede zvišanja gmotnih dohodkov uresničile, kar se pa doslej ni zgodilo, temveč so nasprotno doživeli, da se njihovi dohodki iz leta v leto zmanjšujejo, zaradi česar so se morali zadolžiti za približno 250.000.000 din, a mimo tega

Obleke kemično čisti, barva, pliša in lika tovarna J. S. REICH.

so bili mnogi člani našega združenja, pošteti uslužbenci, izpostavljeni neupravičenim preganjanjem samo zato, ker so delali v duhu našega združenja.

Kongres misli, da koristi države, ljudstva in varnost prometa neodložljivo zahtevajo, da se osebu v prometnem ministrstvu po zakonski poti zavaruje obstanek tako-le:

1. da se proračun drž. prometnih ustanov izvzame iz splošnega državnega proračuna, ker je to največje pridobitno podjetje v državi;

2. da se hitro in brez odlašanja zvišajo prejemki vsemu osebu v resoru prometnega ministrstva po dejanskih potrebah in težavnosti službe, katero vrše, oziraje se na splošno podražitev, ki znaša danes že nad 40 %. To zvišanje se mora takoj izvesti, novi zakon o državnem prometnem osebu je pa izdelati s sodelovanjem narodnih železničarjev in mornarjev;

3. kongres opozarja vse odločujoče činitelje, da so železničarji in brodarji po dvajsetletnem čakanju pričeli omahovati, ker se vse do danes njihovim upravičenim zahtevam ni ugodilo.

Poravnajte naročnino!

J. Delmont:

Če se ladja potopi ...

»Nič več me nimaš rad, Frank!« Gospa Bessie je zaihtela v robček, vendar pa skrbno pazila pri tem, da si ne razmaže šminke na obrazu.

»Tak bodi no pametna, za ogromno kupčijo gre, vsaj pet tisoč funtov mi bo nesla, če se posreči.«

»Ah, nesrečnica! Zakaj pa ne smem s teboj, če boš toliko zaslužil?«

»Zakaj?! Kakšno zabavo naj ti pa nudi osem dni morske vožnje v tem viharnem času in na tako zastareli škafli, kot je »Beerwick«? En sam dan ostanem v New Yorku, prihodnji dan se že vrnem. Saj, če bi bilo poletje in ne bi bilo morje tako razburkano.«

»Dobra dva tedna te ne bo nazaj, kaj pa naj počnem ves ta čas?«

»Lahko se pelješ k materi, če pa hočeš, skočiš lahko tudi v Pariz. Dam ti trideset funtov.«

Malce potolažena ga je pogledala Bessie.

»Mudi se mi, draga, čez pol ure odhaja vlak v Southamptom. Upam, da mi je Kitty kovečke že pripravila? Halo, Kitty! Je vse v redu, niste nič pozabili? Nesite mi jih v vežo in pokličite taksi.«

»Yes, sir.«

»Ljubček moj, lahko se torej že pojutrišnjem odpeljem v Pariz?«

»Seveda, zaradi mene že jutri.«

»To pa ne gre, moram dobiti najprej novo obleko od gospe Lafleurjeve, moje šivilje.«

»Torej zdravstvuj, ljuba.«

»Kje pa je tistih trideset funtov, Frank?«

»Ah, saj res.« Brskal je po listnici.

»Hm, več kaj, napišem ti hitro ček, sicer ne bom imel dovolj gotovine za na pot.« Ob avtomobilu se je mlada žena pristrčno poslovala od moža. Frank Moran je zaklical vozniku, naj ga hitro popelje na zapadni kolodvor, ko je pa avto zavil za vogal, je potrkal na okno in velel šoferju, naj ga pelje na severni kolodvor.

Bessie je božala svoj ček in telefonirala šivilji.

Na kolodvoru je Frank zaman gledal na vse strani, če Gladys že prihaja. Samo še nekaj minut je bilo do odhoda. Leteči škof, vlak, ki naj ga z njegovo mlado prijateljico odpelje na Škotsko, je že stal pripravljen. Ob vlaku je tekel nosač z visoko tablo, na kateri je bilo s kredom napisano Frankovo ime.

»Mr. Frank Moran?« je vprašal sel in mu izročil brzojavko.

Frank je naglo odprl ovoj in bral: »Ne morem priti Stop Nenadoma se je Bob vrnil.«

»Zlodjeva ženščina!« je zamrmral nejevoljno. Skočil je naglo na vlak, hitel po

hodniku, da vzame prtljago, toda preden je mogel izstopiti se je vlak začel že pomikati. Preklinjaše je Frank omahnil v naslonjač.

Koliko časa se je že veselil teh dveh tednov, ki jih bo prebil z Gladys. Sklenila sta, da bosta hodila po hribih in nadejala sta se prekrasnih dni — no, in zdaj ga je pustila na cedilu. Slabe volje je zapustil Frank Moran v Glasgowu vlak, se odpeljal v hotel, legel v posteljo in prespal ves dan. Drugo jutro je najel avto in z njim oddrvel v hribe. Saj se vendar ni mogel vrniti v London, ostati je moral najmanj dva tedna zdoma. V neki zapuščeni vasi se je nastanil in si nabavil trnek in kar je treba ribiču. Saj je vendar moral nekako preganjati dolgčas. —

Bessie se je vrtela pred zrcalom in pomerjala imeniten klobuk za na pot. Nenadoma je prislunila. Z ulice so se začuli klici:

»Velika nezgoda na morju! Oceanski parobrod »Beerwick« se je potopil! Posadka in potniki so utonili vsi do zadnjega. Posebna izdaja!«

Vsa bleda je slonela mlada žena ob oknu. »Kitty, Kitty, le urno tecite po časopis!«

Vsa v solzah je sobarica planila v sobo.

»Moj Bog, Kitty, moj mož je potoval z »Beerwickom!«

»Naj pokličem šiviljo?«

»Seveda, Kitty, gospe Lafleurjeva naj takoj pride in naj prinese modne žurnale za žalne obleke.« Ihtenje jo je skoro dušilo. »Kitty, saj veste, da mi črno dobro pristaja; kako kratka se pa nosijo krila, če človek žaluje.«

Sobarica je vrtela telefon: »Da, gospe, prosim da pridete takoj, Mrs. Moranova vas čaka. Mr. Moran je utonil. Kako? Prav, v redu!«

Obrnila se je k gospe: »Šivilja pravi, da bi bilo bolje, če pridete sami k nji.«

Dva dni je mladi mož zdržal v zapuščenem škotskem gnezdu, nato je sklenil, da se vrne. Izmisli si je dober izgovor, zakaj se že vrača. Povedal bo ženi, da je prejel spotoma brezžično brzojavko iz New Yorka, da mu ni treba osebno priti v Ameriko. Hidroplan, ki je srečal ladjo, ga je pa ponesel nazaj v London.

Ko se je, previdno oziraje se naokrog, utopljenec vrnil domov, je bil ženin buduar prazen. Postal je slabe volje in omahnil ves utrujen v veliki naslonjač ob oknu.

Kmalu nato je vstopila Kitty v sobo. Gospodarja ni mogla opaziti, ker ga ji je zakrivalo visoko naslonjalo. Stopila je k čajni mizici, vzela iz škaflice za bonbone košček čokolade in jo nesla k ustom. Pri tem ji je padel pokrov na tla. Franka je šum predramil. Vstal je in se obrnil proti vratom. Kitty je od strahu pobledela in s krikom groze »Prikazen!« omedlela.

Prav tisti trenutek je stopila v sobo, odeta v žalno črnino Bessie. Preplašeno je

Ali se kdo briga za nas upokojence?

Iz somborskega organa drž. upokojencev za dunavsko banovino. »Naša Reč« objavljamo tale člančič, ki zgovorno kaže revne razmere, v katerih životarijo upokojenci tudi po drugih krajih naše države. Naj govori članek sam!

»V današnji draginji, ki je dosegla svoj višek, smo se morali odreči marsičemu, in to ne samo dobremu, temveč tudi najpotrebnejšemu. Dandanes, ko velja kruh po 4 din kg (in to v Banatu, v najbogatejši žitnici države! op. prev.), moramo paziti, da ga ne snemo na dan več kot 20 do 25 dkg vsakdo. Moramo se odreči tudi tisti naši upokoješki juhici, tako imenovani »juhi iz vodnjaka« (juhi, v kateri se kuha samo zelenjava brez mesa), ker velja dandanes zelenjad že 8 do 10 din kg. Krompir, fižol — ta kruh revežev — je danes po 5—6 din kg. O ceni me-

sa in drugih življenjskih potrebščin, o višini stanovanjskih najemnin, o ceni kuriva in drugih predmetov nočemo niti govoriti. Obleka in obuvalo, vse je ponošeno in raztrgano. Ostal nam je samo še zrak, da ga vdihavamo kolikor ga je koga volja in brezplačno. Nam upokojencem je še največja dolžina sprehod po prirodi, v zdravem svežem zraku, kadar je čas za to. Na teh svojih sprehodih pozabljamo na lakoto, na svojo revščino in stisko.

Obupno in klavrno je naše stanje.

Kako dolgo bo še šlo tako? Priстойni činitelji morajo malce pomisliti na vse to. Zavedati se morajo, da tudi mi upokojenci predstavljamo del javnega mnjenja, in to morebiti ne ravno najslabši del. Toda vedeti morajo, da more biti samo tista lojalnost trajna, ki je vzajemna.

Vestnik

Spet kuluk. Od septembrskih prejemkov aktivnih in upokojenih drž. uslužbenecv bodo odtegnili drugo polovico letošnje odkupnine za delo na samoupravnih cestah. Opozorjamo na to naše bralce, da ne bo povpraševanja, zakaj so prejemki nižji. — Videti je, da so ostala brezuspešna vsa neprestana prizadevanja naših organizacij, da bi se kuluk, ta izjemna obremenitev našega stanu, končno že odpravil.

Vabilo k sodelovanju. Vnovič vabimo prav vljudno vse aktivne in upokojene drž. uslužbence, naj se uvrste v krog naših sotrudnikov in dopisnikov. Zlasti vabimo k sodelovanju naše podeželske tovariše, ki naj bi list redno in sproti obveščali o vseh važnih in zanimivih dogodkih, ki se tičejo našega stanu. Državni uslužbenci naj vsi brez izjeme sodelujejo pri svojem lastnem stanovskem glasilu.

Uradniški zakon. Star prijatelj lista nam je poslal dopis, v katerem se pritožuje zaradi okolištin, da ni mogoče nikjer dobiti sedanjega uradniškega zakona v taki obliki, ki bi vsebovala današnje zakonsko besedilo. Z neštevilnimi naknadnimi določbami v fin. zakonih, pa tudi druge, je bil uradniški zakon v sedmih letih, kar je uveljavljen, že tako korenito spremenjen, da prvotno besedilo že zdavnaj več ni pravilno. Zato je nujno, da se izda ta važni zakon v zdaj veljavni obliki, tako da se bo mogel vsak drž. uslužbenec sam iz njegovega besedila poučiti o pravicah in dolžnostih, ki mu teko iz zakona.

Prepovedi na prejemke s pristankom dolžnika. Ko je bil začetek leta uveljavljen novi izvršilni postopek, je finančno ministrstvo sprva stalo na stališču, da od sledj drž. uslužbenci oz. upokojenci ne morejo več prosto razpolagati s svojimi prejemki, da jih torej ne morejo svobodno — seveda v dovoljenih mejah — odstopati ali zastavljati komu drugemu. Kasneje je fin. ministrstvo spremenilo svoje naziranje in skladno s mnenjem pravosodnega ministrstva odločilo, da morejo drž. uslužbenci tudi po novem izvršilnem postopku s prostovoljnimi odstopi (cesijami) del svojih prejemkov, kolikor ga je po zakonu sploh rubljivega, nuditi upnikom v neposredno poravnanje oz. zavarovanje dolga. Zato torej ni nobene ovire več, da se take

prostovoljne cesije dovoljujejo in priznavajo.

Proti nestrokovnemu slovstvu. Poštni minister je izdal razpis, s katerim je prepovedal širjenje in prodajo raznih knjig, časopisov in listov poštini uslužbencem po uradih in preko poštinih ustanov, če si dotični pisci oz. prodajalci niso prej preskrbeli posebnega dovoljenja. Dogažalo se je namreč, da so ponujali in vsiljevali poštini uslužbencem razna strokovna dela, ki v strokovnem pogledu niso bila v skladu z obstoječimi zakoni in so zato mogla zavesti bralca v zmotu, namesto da bi mu koristila. V bodoče bo tako brezvestno izrabljanje onemogočeno.

Oglejte si naše izložbe!

A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

Dragoceno spoznanje. Pod tem naslovom je ljubljanski »Slovenski poštar« objavil o dogodku, katerega smo svojčas že zapisali tudi mi, sledeče: »V marcu t. l. sta bila v Ljubljani občna zbora dveh poštarskih zadrug, ki sta bila silno slabo obiskana. Na vsakem je bilo baže samo okrog deset ljudi, namreč samo odborniki. Ta pojav kvitira poročevalec v »Jugoslovenski pošti« z naslednjim presenetljivim tolmačenjem: »Izgleda, da je članstvo v delovanjem obeh zadrug zadovoljno in da se radi tega ni zanimalo za njuna občna zbora.« — To je docela novo, a za voditelje društev dragoceno spoznanje. Dolej se je vsak občni zbor ali sestanek začel z jadi-

kovanjem o nezanimanju in slabem obisku članstva. Zdaj gledamo vse to z drugačnimi očmi: Voditelji, bojte se številno obiskanih zborovanj, zakaj zanimanje pomeni nezaupanje. Znak zaupanja je, če pridejo tudi na občni zbor samo odborniki, tako ko na sejo. Naravnost ideal društva in višek zaupanja pa bi nemara bil, ako bi prišel na občni zbor samo predsednik.

Nadziranje človekoljubnih zavarovalnih društev. V naši državi je zdaj nekaj nad 600 društev, ki po svojih pravilih dajejo članom posmrtno, neugodno, bolniške

in druge podpore. Premoženje vseh teh človekoljubnih društev, ki združujejo po večini pripadnike določenega stanu ali stroke, znaša precej nad milijardo dinarjev. Delovanja teh podpornih društev, blagajn, skladov itd. doslej ni nihče nadziral, tako da je prišlo v mnogih primerih do velikih nerednosti in znatnega oškodovanja članov. Zato pripravljajo v trgovinskem ministrstvu osnutek pravilnika o nadziranju takih društev in ustanov, ki opravljajo človekoljubne podpirne posle v korist članstva.

Upokojenec

Orožniškim upokojencem! Opozorjamo na vestnik Društva žandarmerijskih upokojencev za Jugoslavijo v Ljubljani, ki ga redno prinaša naš list. Pod tem naslovom imenovano društvo objavlja razna sporočila in navodila svojim članom. Vabimo torej vse upokojene orožnike, ki še niso naročeni na naš list, naj se naroče nanj. V vsakem večjem kraju naj bi bil vsaj po en član tega društva naročen na »Naš Glas«.

Kongres upokojencev. Akcijski odbor za Združenje drž. upokojencev v Beogradu, Zemunu in Pančevu je obvestil zagreško upokoješko organizacijo, da bo kongres upokojencev, ki je nameravan v Beogradu, v prvi polovici meseca septembra, ker bodo takrat tam že vsi člani vlade. Akcijski odbor bo pravočasno obvestil vsa upokoješka društva, kdaj bo ta kongres. Spomenica, ki jo bodo nato posebni odposlanci izročili odločujočim krogom, se bo sestavila na tem zborovanju.

Rodbinska pokojnina otrok. Po 5. odstavku § 153. sedanjega ur. zakona (oz. po III. odst. čl. 154. ur. zakona iz leta 1923.) imajo sinovi (otroci) pravico do rodbinske pokojnine po starših izjemoma tudi še potem, ko so že postali polnoletni, če se redno šolajo. V takem primeru jim gre pokojnina do dovršenega 23. leta, kar pa morajo dokazati s potrdilom o uspešnem učenju. Ta potrdila, ki jih izdajajo šolski zavodi, kjer se šolajo otroci, je treba predložiti konec vsakega šolskega leta pristojni izplačilni blagajni, t. j. v večini primerov ljubljanski finančni direkciji, ker se sicer ustavi nadaljnje izplačevanje rodbinske pokojnine. — Na to opozorjamo matere ta-

kih otrok oz. upravičence same, da ne nastane prekinitve v nakazovanju pokojnine.

Potrdila o rednem šolanju otrok. Upokojencem gre redoma rodbinska doklada za otroke do dovršenega 16. leta njih starosti, po tem letu pa samo, če se otroci šolajo v državi (ali v inozemstvu) kot redni učenci javnih ali priznanih zasebnih šol. Ko otrok dovrši 16. leto, je treba takoj predložiti šolsko potrdilo, ker se sicer doklada zanj ustavi. Sicer je pa treba predlagati za otroke v srednjih šolah taka potrdila redno vsako leto ob začetku šolskega leta, to je meseca septembra. Za visokošolce se morajo potrdila predlagati dvakrat na leto, namreč za vsak semester posebe. Potrdila so oproščena takse.

Iz organizacije upokojencev v Zagrebu. Zaradi uveljavljanja uredbe o poslovnih rezervah je Društvo državnih i samoupravnih penzionera savske banovine v Zagrebu nameravalo glavnicu svojega posmrtnega sklada zavarovati z nakupom nepremičnin. Da se odloči to vprašanje, je organizacija sklicala izredni občni zbor. Na zborovanju so nekateri delegati zastopali navedeno stališče, naj organizacija kupi primerno poslopje z razpoložljivo glavnicu, drugi člani so bili pa mnenja, da posmrtni sklad ne sme kupovati nepremičnin, ker bi sicer izgubil likvidnost, če bi prišlo do številnejših primerov smrti hkrati, n. pr. ob izbruhu kake epidemije. Pri glasovanju je bilo oddanih 3159 glasov za predlog, naj gre posebno odposlanstvo v Beograd, kjer naj se pouči, ali velja uvodoma omenjena uredba tudi za društveni posmrtni sklad ali ne. Na nakup nepremičnine je, neglede na uredbo, bilo oddanih 2069 glasov. Z nakupom poslopja torej za enkrat ne bo nič.

Iz organizacij

Zborovanje JUU v Zagrebu. Dne 22. avgusta se je začelo v Zagrebu redno letno zborovanje Jugoslov. učiteljskega združenja. Precej po pričetku se je videlo, da bo maloštevilna opozicija skušala motiti redno delo odsekov in sploh vse zborovanje. Ko se je začela obravnava o poročilu glavnega odbora, ki med drugim ugotavlja tudi to, da bi bilo njegovo delo mnogo uspešnejše, če ne bi bil del članov oviral prizadevanj glavnega odbora, je nastal v dvorani velik hrup. Opozicija je glasno in burno napadala glavni odbor. Končno je policijski komisar zborovanje razpustil. Posebnemu odposlanstvu predsedstva JUU je ban izjavil, da ne more preklicati zakonitega odloka policije, ker bi bilo sicer nadaljevanje zborovanja proti pravilom in zato nezakonito. Ban je pa na prošnjo dovolil učiteljsstvu, da se sme pokloniti na grobovih narodnih prepovediteljev. V ponedeljek popoldne je šel po zagreških ulicah velik sprevod učiteljev.

teljev na pokopališče. Pred Strossmayerjevim spomenikom so učitelji položili lep venec. — Nov izreden občni zbor je sklican za dan 25. septembra v Zagrebu z dnevnim redom: »Nadaljevanje kongresa od 22. avgusta.«

Iz organizacije poštinih uradnikov. V maju 1938. je imelo Združenje uradnikov p. t. t. stroke 4153 članov od skupnega števila 5400 poštinih uradnikov. Iz tega poročila o organizaciji sledi, da zdaj še ni organiziranih v združenju približno 1250 poštinih uradnikov. Po sekcijah se razdeli članstvo tako-le: največ jih ima savska, namreč 950, nato pride beogradska s 698 člani, sledi dravska s 641 člani. Nato se zvrste: dunavska 540, jadranska 396, var-darska 354, drinska 293 in končno zetska z 281 člani. Število članstva stalno narašča. Konec leta 1935. je imelo združenje od 5337 poštinih uradnikov komaj 3236 članov, napredek je torej znaten. Od skupnega šte-

strmela v sobarico, ki je negibna ležala na tleh, nato je dvignila oči: »Prikazen, Frankov duh!«

Naglo je priskočil Frank in ujel v rokah ženo, ki se je opotekla. »Kaj pa je, Bessie?!«

»Saj živiš! Torej le nisi utonil? Ah, Frank!«

Mladi zakonski mož je bedasto zijal.

»Ah Frank, samo da te spet imam!« Izvila se mu je iz rok in naglo dvignila pajčolan. »Ampak, Frank,« stekla je k mizi, vzela časopis in mu ga pomolila pred oči, »tak beri no, v tem listu stoji, da se ni nihče rešil, da so prav vsi utonili!«

Naglo je preletel vest o grozni nesreči in se prav tako naglo zbral. »Seveda, ljuba moja, jaz sem edini, ki je ostal pri življenju. To se pravi, seveda, razen neke stare gospe.«

»Povej mi no, kako je bilo, gotovo strašno.«

»Grozovito! Ne maram niti govoriti o tem.«

»Vse mi moraš povedati; kaj pa je s tisto staro gospo?«

»No torej, čeprav ti težko pripovedujem. Nismo bili še niti en dan na poti, ko je postalo nenadoma izredno mraz. Toplomer je padel za štirideset stopinj. Petnajst pod ničlo.«

»Kako?«

»Ledene gore, dober tucat jih je plaval okrog ladje.«

»Res, koliko?«

»Morebiti jih je bilo celo dva tucata.«

»Le še, le naprej!«

»Se? Kaj naj pa še pripovedujem?«

Strahovito je počilo in ladja se je razbila na tisoč koscev. Ne smem več misliti na to. Nikar me ne sili! Svoj živ dan mi ostanejo te grozne podobe pred očmi.

»Moraš mi povedati, lažje ti bo Saj si vendar dejal, da teh prizorov ne moreš pozabiti.«

»No torej, če že zahtevaš — bilo je tema kakor v rogu. Naenkrat sem se znašel v ledeno mrzli vodi, vse naokoli bele ledene plošče. Povsod sem se zadeval ob ledene gore. Več, tako zoprno ostre robove imajo.«

Kitty se je medtem prebudila iz omedlevice, zagledala zakonea na divanu in vsa zbegana stekla iz sobe.

»Le nadaljuj, Frank!«

»Ko tako plavam in iščem med dobrih tisoč metrov visokimi ledenimi gorami kako pot, slišim naenkrat ženski glas. Obrnem se in zagledam starejšo gospo. »Ljubi gospode, je komaj še zašepetala in proseče sklenila roke, »ne dajte, da utonem!« Kaj naj bi bil storil? Prijel sem jo pod pazduho, splaval pod ledeno goro, in plaval in plaval.«

»Ljubi moj Frank, kakšen junak si!«

»Stara gospa je neprestano nekaj zlobudrala, samo kadar naju je pokopal velik

val, je morala obmolkniti. Pripovedovala mi je vse natanko o svojem možu, ki je poginil v Indiji na lovu na tigre, nato mi je pravila o nekem starem stricu, ki ima dvanajst milijonov ovac v Avstraliji in ko mi je začela pripovedovati o svojih otrokih in vnukih, so jo obile solze. Sinček njene hčere v Arizoni mi je baže zelo podoben, potem ima pa tudi neko teto Berto, no, kajpada ta mora biti pa prava Ksanti-pa. Ta se je priljubila avstralskemu stricu. Heribert mu je ime, da bi drugim sorodnikom pred nosom odžrla dediščino tistih trideset milijonov ovac.«

»Pravkar si pa rekel dvanajst milijonov.«

»Imaš sploh kak pojem, kako hitro se ovce množe v Avstraliji? To so se navedile od kuncev. Teh je pa tam toliko, da skačejo kakor bolhe po mladem ščenetu.«

Žena je vsa v skrbeh ogledovala moža: »Pa menda nimaš mrzlice?«

»No, takole majhen nahod sem pa najbrž že iztaknil. Daj mi kozarček whiskyja.«

Zduška je zvrnil ostro pijačo.

»Kako so vaju pa rešili?«

»Rešili? Sploh naju niso, plaval sem s staro gospo kar naprej, dokler ni čisto obnemogla, lepo odmolila večerno molitvico in zaspala. Ves dan sem plaval, dokler nisem prišel do Zalivskega toka. Tam je bilo pa že prijetneje. Topla voda mi je zelo dobro dela, spremljevalka se je prebu-

dila in vprašala, kje sta. Tega pa sam nisem vedel. Pogledal sem na uro in bilo je ravno poldne. Hudo sva bila lačna. Del-fini so se prekopicovali okoli naju, gospa se jih je strašno bala, potolažil sem jo in z nekaj brcami prepodil neumne živali — tedajci pa zagledam kopnino.«

»Kakšna sreča!«

»Prav to sem tudi jaz dejal — in prepovedal stari, da mi naj nič več ne pripoveduje o Lizzy in Maggy, več, to sta sva-kinji njenih hčera na Novi Zelandiji, ko...«

Skozi okno je bilo naenkrat slišati glasno kričanje: »Posebna izdaja! Vest Lloydove brzojavne agencije, da se je ladja »Beerwick« potopila, ni točna!«

Bessie in Frank sta prisluhnili. »Posebna izdaja!« je spet kričal raz-našalcev glas »Beerwick pluje brez poškodb proti New Yorku!«

Tedajci plane v sobo Kitty s posebno izdajo: »Zdaj sem pa že prepričana, da je gospod živ in da ni samo prikazen!«

Bessie iztrga sobarici časopis iz rok. Frank bere nagnjen preko nje naslednje mastno tiskano poročilo... »pač pa se je potopila stara prevozna ladja za premo-g, ki se je prav tako imenovala »Beerwick«. Potnikov na potopljeni ladji k sreči ni bilo.«

»Glejte, da izginete!« je zakričala Bessie na sobarico, nato se je obrnila. Toda gospod soprog se je bil medtem že naglo izmuznil iz sobe.

vila članstva v letošnjem maju, ki je znašalo, kakor rečeno 4153 oseb, je članic 1773.

Nova strokovna društva v okrilju UJNŽB. Na lanskem kongresu UJNŽB so bila sprejeta nova pravila, po katerih je mogoče v okrilju navedene organizacije ustanavljati tudi posamezna ločena strokovna društva. Namen te spremembe pravil je bil ta, da se člani organizacije lahko združujejo v lastnih strokovnih društvih in se z njimi borijo za interese svoje stroke. Pri raznih oblastnih upravah, kakor v Beo-

gradu, Zagrebu in Sarajevu, so se že ustanovila posebna društva strojevodij — članov UJNŽB. Pripravlja se tudi društvo kurjačev v Zagrebu, prav tako nameravajo taka društva ustanoviti v Ljubljani in Sobotici. Tako bo vsem panogam prometnega osebja omogočeno, da se v okrilju skupne organizacije UJNŽB, ki bo s tem postala v bistvu nekaka zveza organizacij železniških uslužbencev, nemoteno razvijajo in uspešno delujejo za posebne strokovne koristi članov.

Vprašanje je sedaj prišlo zopet na prvo inštanco v obravnavo. Vsi prizadeti (bilo je teh tožiteljev 107), naj preskrbe prepis one druge razsodbe, ki daje nalog za izplačilo, ter dajo ta prepis razsodbe kot »oproščen takse v pokojninski zadevi« pri sodišču potrditi. Tak potrjen prepis in po možnosti tudi podatke, kaj jim je pripadalo do 1. aprila 1927. (ker za poznejšo dobo še vedno predstavlja oviro nepreklicani čl. 164. fin. zakona 1927./28.), ter hkrati, kaj jim je prvotno nudila komanda žandarmerije, ter kdaj in koliko se jim je dejansko na račun te terjatve tudi izplačalo, in koliko je še ostalo neizplačane terjatve — naj predložijo društvu. Vse to bo društvo zbiralo in za primer zahteve predložilo. Trenutno gre itak samo za kolektivno

odločitev in po izdanem sklepu pride do podrobnosti o pripadnosti zaostanka posameznikom. —

Kar se tiče vprašanja naše znane predstave na odločujoče mesto v zadevi zapostavljanja naših upokoencev nasproti sorodni stroki, prosimo za potrpljenje. Vprašanje je aktualno in v razvoju. Ne bodite nestrpni in ne govorite, da se nič ne dela in nič ne doseže. Društvo je storilo, kar je v tem pogledu sploh mogoče napraviti. Ne nadlegujte oblastev z vlogami in tarnanjem o svojem bednem položaju, ker merodajne oblasti so v dovolj jasni obliki o vsem informirane in živite se v to, da bo vlada tudi to vprašanje v doglednem času pravično rešila.

Orožniški upokojenec

Vestnik Društva orožniških upokoencev za Jugoslavijo v Ljubljani

V mesecu oktobru je zopet obvezna predložitev »Prijav« in finančno direkcijo. Pri dosedanjih obrazcih se je izkazalo pri vseh vrstah upokoencev, da so mnogi bili glede izpolnitve istih v dvomih in so dejansko tudi nešteti upokojenci te obrazce ne napačno izpolnjevali in povzročili s tem sebi neprijetnosti, finančni direkciji pa mnogo dela.

Društvo je skušalo te nedostatke ublažiti in je te obrazce izboljšalo glede jasnosti v tekstu samem, kakor je tudi na hrbtni strani prijave spopolnilo in poenostavilo navodila. Tako izpopolnjene obrazce je naše društvo dalo v tisk in so razni kraji Slovenije že z njimi preskrbljeni. Tako se dobe isti v Ljubljani v trafikah pri trimostju, pri gg. Mervar, Tržaška cesta 1, Pograje, Tyrševa cesta 37 b, Kmetič, Celovška cesta 54, Dimnik, Breg 6, Langof, Rožna dolina II/3, Vojska, Moste, Društvena ulica 20.; v Mariboru pri g. Karlu Puclu, Gosposka ulica 24 in ge. Mariji Ortner, Vodnikov trg 2; v Celju pri g. Štefanu Šošariču, Kralja Petra cesta 22; v Kranju pri ge. Miri Mrak; v št. Vidu nad Ljubljano pri g. Cirilu Zakotniku itd.

Za vse večje kraje, kjer še ti novi obrazci niso v prometu, prosimo, da kdo od čitateljev oz. naših članov poskrbi, da kaka trafika ali papirna trgovina naroči te prijave pri našem društvu. Društvo bo takoj iste dostavilo proti naknadnem obračunu z običajnim popustom. Na ta način bodo po raznih krajih raztreseni razni upokojenci imeli priliko, da si nabavijo pra-

vilno prirejene obrazce, in si na ta način zagotovijo pravilno sestavljeno prijavo. —

Glede časa, do katerega pripada za slušatelje univerz rodinska doklada, objavljamo naslednji primer. Neki slušatelj univerze, ki je v letu 1937. končal osmi semester filozofske fakultete, je v istem letu meseca oktobra diplomiral, a ni še izpolnil 23 let starosti. Računovodstvo fin. direkcije se je postavilo na stališče, da pripada zanj rodinska doklada samo do konca junija, ker se tedaj po zakonu o univerzah zaključi letni semester. Rektorat univerze je pa potrdil, da je bil dijak po končanem semestru do diplome v izpitnem stadiju in ga je smatral do diplome v oktobru za rednega slušatelja univerze, ter bil mnenja, da istemu tudi za ta čas pripada doklada. To nesoglasje je finančno ministrstvo rešilo tako, da v takih primerih odloča edinole uradno potrdilo uprave univerze, ali smatra dotičnega dijaka še za rednega slušatelja in do kdaj. Toliko v vednost in ravnanje vsem, ki bodo zašli v enak položaj. —

Vsem tistim tovarišem, ki so imeli svojočasno že iztoženo pravico do razlike na draginskih dokladah od leta 1924. do 1. aprila 1927., ter so po ponovni tožbi na državni svet dobili pozitivno, ugodno razsodbo, pa jim komanda žandarmerije navzlic razsodbi ni popolnoma izplačala obstoječe razlike, naj služi sledeče v vednost: Društvo je v letu 1936. vložilo na narodno skupščino, oddelek za prošnje in pritožbe, vlogo za rešitev tega vprašanja.

Socialna politika

Postrežnice in bolniško zavarovanje. Državni svet je lani v nekem konkretnem primeru izdal razsodbo, po kateri hišne postrežnice niso zavezane bolniškemu zavarovanju pri okrožnem uradu za zavarovanje delavcev. Državni svet utemeljuje to razsodbo med drugim tudi tako-le: »Po 3. toč., § 6. zakona o zav. delavcev so izvzete od zavarovalne dolžnosti osebe, ki so občasno in nestalno zaposlene v gospodinskih opravilih. Iz spisov je videti, da je N. N. bila zaposlena v lastnosti postrežnice, njena dolžnost je bila, da snaji, pospravlja stanovanje in da opravlja druge majhne posle v gospodinjstvu. Delala je na dan okoli 2 uri, kolikor je pač zahteval

značaj dela. Osebe pa, ki so na tak način zaposlene z gospodinskimi opravili, so izvzete od zavarovalne dolžnosti. Na tem stališču stoji tudi osrednji urad za zavar. delavcev, toda razlikuje, ali tako zaposlena oseba prejema na mesec izpod 200 din ali več. V prvem primeru, da so te osebe izvzete od zavarovanja dolžnosti, v drugem pa, da so zavezane zavarovanju. Toda oprostitev od zavarovalne obveznosti je v smislu 3. toč., § 6. zak. o zav. delavcev odvisna od prirode dela, ne pa od velikosti zaslužka. Zato je bilo treba razsoditi, da v tem primeru postrežnica ni podvržena zavarovanju. — Tako poroča zagrebški »Penzioner«.

Nove knjige

»Zdravje«. Vsebinska 6. številka tega edinega slovenskega poljudno zdravstvenega mesečnika je naslednja: Dr. Ivo Pirc: Namen in pomen treznostnega tedna. Poslednji udarec. Prvi slovenski treznostni teden. Dr. Živko Lapajne: Preventiva tuberkuloze. Glasnik higienskih ustanov. Od tu in tam. Dobro, da veš. — Skupna dvojna 7./8. številka tega odlično urejevanega zdravstvenega lista ima pa to-le pestro vsebino: Dr. Kocijančič Viktor: Kaj pa vest? Mlad

ostati in star postati. Dr. Franjo Smerdu: Naša borba z jetiko. Boj proti alkoholizmu in njegovi nasprotniki. Srbečica in praskanje. Poslednji udarec. Jodove toplice Lipik. Glasnik higienskih ustanov. Od tu in tam. Dobro, da veš. Iz zapiskov belokranjskega učitelja. Zdravstvena literatura. — »Zdravje« se narača v Ljubljani, Pred škofijo 1 in stane za vse leto 30 din. Zanimivi in poučni list vsem našim bralcem prav toplo priporočamo.

Kr. dvorni dobavitelj

ANTON VERBIČ, Ljubljana

Delikatese Telefon 2673 Špecerija

Najnižje cene! Sveže blago! Skrbna postrežba!

Tovariši

kupujte pri

tvrdkah, ki

oglašujejo v

Našem Glasu

Manufakturna trgovina

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA 5

Priporoča svojo veliko izbiro volnenega blaga za gospode in dame. Belo blago za različno perilo v poljubni širini. Krasna zaloga zastorov in preprog. (Pliš, tapestri itd.) — Puh perje, kapok, volna, žima vedno v zalogi. Blago je iz prvovrstnih angleških in čeških tovarn. Gospodom uradnikom proti takojšnjemu plačilu 10% popusta.

Priporočamo tvrdko

M. Tičar, Ljubljana

za nakup vseh pisarniških in šolskih potrebščin.

TOVARNA

VIDMAR

LJUBLJANA • SAVLJE 18

DEŽNIKI, NOGAVICE, PERILO

PRODAJALNE:

Ljubljana: Pred škofijo 19 Prešernova ul. 20
Beograd: Kralja Milana 5 Zagreb: Ilica 41 a
Novi Sad: Kralja Aleks. 21 (Jurišičeva 8)

Učiteljska tiskarna

Ljubljana

Frančiškanska ulica

Telefon štev. 2312

Račun pošt.hran. 10.761

je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejših do najmodernejših

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige; ilustrirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku; brošure in knjige v vseh nakladah, časopise, revije in mladinske liste. Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov

Lastna tvornica šolskih zvezkov

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874. Poštni čekovni račun štev. 10.681. Telefon štev. 3413. Posojila do Din 10.000 — vsem javnim nameščencem po 7% proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poroštvo.

Zadruška državnih uslužbencev za nabavo potrebščin t. z. z. z. z.

Ljubljana, Vodnikov trg štev. 5 • Telefon štev. 4421

Širite
zadružno misel
med svojimi
tovariši!

Državni uslužbenci! Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže špecerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, jedilni pribor, ki ne rjavi, itd.